

ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม ค.ศ. 1353-1975

โดย

รศ.ดร.ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์

ได้รับทุนสนับสนุนการตีพิมพ์จาก ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมผู้นำโขง
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม ค.ศ. 1353-1975

ผู้เขียน

สนับสนุนทุนวิจัยและจัดพิมพ์โดย

รศ.ดร.ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์

ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40002

โทรศัพท์ / โทรสาร 0 4320 3215

Email: plurality@kku.ac.th,

Website: www.plurality.net

ข้อมูลทางบรรณานุกรม :

ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์. 2562. **ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม ค.ศ. 1353-1975**. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บรรณาธิการบริหาร

ผศ.ดร.กীরติพร จูตะวิริยะ

ดร.เวียงคำ ชวนอุดม

ดร.รักชนก ชำนาญมาก

ฝ่ายดำเนินการ

ณัฐธิดา คงเจริญกุล

ปกและรูปเล่ม

นิตยา กินบุญ

มลทิรา ราชเสนา

พิมพ์ครั้งแรก

พฤษภาคม 2562

จำนวน

500 เล่ม

ราคา

260 บาท

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ISBN

978-616-438-374-6

อ้างอิงภาพปก: มติชนออนไลน์. (2562). แผนที่ราชอาณาจักรสยาม. ค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2562,

จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_206566/attachment/

คำนำผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง

ชื่องานวิจัย: **ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม ค.ศ.1353-1975**
เป็นงานวิจัยภายใต้ชุดโครงการวิจัยประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ของประเทศลุ่มน้ำโขง สนับสนุนโดยศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งมีรองศาสตราจารย์ ดร.ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย การศึกษาประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ทางการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน (ลาว-เวียดนาม) มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือ ความช่วยเหลือ หรือแม้แต่ประเด็นที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง รวมทั้งประเด็นอื่นๆ ที่มีความอ่อนไหวทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม หากนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางด้านวิชาการ รวมถึงการประยุกต์ใช้ในด้านความร่วมมือและความช่วยเหลือกับประเทศเพื่อนบ้านต่อไป

สำหรับงานวิจัยนี้ถือว่า เป็นงานบุกเบิกที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประการคือ **ประการแรก** การบุกเบิกทางด้านองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนามตั้งแต่ยุคโบราณ ค.ศ.1353-1975 ซึ่งเป็นงานที่ยังไม่มีใครได้ศึกษาอย่างเป็นระบบมาก่อน **ประการที่สอง** เป็นงานบุกเบิกทางด้านเอกสารที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ได้แก่ เอกสารโบราณของเวียดนาม รวมทั้งเอกสารของพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนในลาว-เวียดนาม ตั้งแต่ ค.ศ.1930-1975 ถือเป็นคุณูปการที่สำคัญยิ่งต่อวงวิชาการลาว-เวียดนามศึกษาที่จะได้มีการศึกษาต่อยอดองค์ความรู้ต่อไป ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง ขอขอบคุณและชื่นชมในความเพียร ความมีวิริยะอุตสาหะอย่างมากของ รองศาสตราจารย์ ดร.ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ ที่ได้สร้างสรรค์งานวิชาการคุณภาพและเผยแพร่ผลงานวิจัยทางด้านประวัติศาสตร์ออกไปอย่างกว้างขวาง ซึ่งถือเป็นพันธกิจหลักของศูนย์วิจัยฯ อย่างต่อเนื่องเสมอมา หวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นแรงผลักดันและก่อพลังขับเคลื่อนทางวิชาการให้มีการศึกษาประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ของประเทศลุ่มน้ำโขงในมิติต่างๆ ต่อไปในอนาคต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิริติพร จูตะวิริยะ
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง

คำนำผู้วิจัย

รายงานวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม ค.ศ. 1353-1975” นี้ ได้รับทุนสนับสนุนจากศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือทางด้านการสำรวจภูมิประเทศ แถบชายแดนลาว-เวียดนามจาก ดร.บัวไข เฟ็งพระจันทร์ “ศิษย์” ที่ไปเป็นเพื่อน “ครู” ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจภาพของคำว่า “พุงสูง” โดยเฉพาะสายทางหมายเลข 8 จาก คำม่วน คำเกิด หลักขาว จนถึงด้านน้ำพาว ได้ลึกซึ้งมากกว่าคำที่ปรากฏ อีกทั้งผู้วิจัยยังได้เดินทางท่องเที่ยวไปทั้งภาคกลางและภาคเหนือของลาวเพื่อความเข้าใจภูมิศาสตร์ของลาว

งานนี้จะสำเร็จไม่ได้เลยหากไม่ได้รับคำชี้แนะอันทรงคุณค่าทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงแด่ ศาสตราจารย์สุวิทย์ ธีรศาศวัต และ ดร.สุนต โพธิสาน ที่ช่วยปิดจุดโหว่และเติมเต็มให้กับงานวิจัยชิ้นนี้ ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนันท์ธนา เมธานนท์ ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์เวียดนามที่ช่วยเพิ่มมุมมองอีกด้านให้แก่ผู้วิจัย อย่างไรก็ตาม หากจะมีข้อผิดพลาดประการใดก็เนื่องมาจากผู้วิจัยเอง

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิริติพร จูตะวิริยะ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขงและคณะกรรมการศูนย์วิจัยทุกท่าน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ มินและจอย และกัลยาณมิตรของสาขาวิชา โดยเฉพาะ ดร.เวียงคำ ที่ช่วยเหลือทางด้านคอมพิวเตอร์และ รองศาสตราจารย์ ดร.มณีนัย ทองอยู่ ที่ให้คำแนะนำทางด้านต่างๆ และน้องๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจให้มาตลอด ที่สำคัญขาดไม่ได้เลยคือ ทีมตรวจต้นฉบับทุกคน โดยเฉพาะ รองศาสตราจารย์ภรณ์ ศิริโชติ คุณทิวาพร จาดเปรม วิมลนันท ทรัพย์วราชัย ภมร ภูผิวมา ที่ให้ความช่วยเหลือทุกครั้ง

ชื่องานวิจัย : ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม ค.ศ.1353-1975

ชื่อผู้วิจัย : รศ.ดร.ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์

ปีที่ดำเนินการแล้วเสร็จ : มีนาคม พ.ศ.2562

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ต้องการศึกษา ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม นับตั้งแต่ช่วง ค.ศ.1353 ซึ่งเป็นปีที่ลาวรวมกันเป็นหนึ่งเดียวในรัชกาลพระเจ้าฟ้างุ้ม จนถึงปี ค.ศ.1975 เป็นปีสิ้นสุดระบอบกษัตริย์และเป็นปีเริ่มต้นระบอบสังคมนิยม ส่วนวิธีการศึกษาใช้วิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) เน้นการวิจัยจากเอกสารลาวเป็นหลัก (Document Research)

ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม แบ่งได้เป็น 2 ช่วงคือ ช่วงที่ 1 ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนามในยุคจารีต (ค.ศ.1353-1893): วิเคราะห์ผ่านเอกสารลาวและเวียดนามโบราณ พบว่า ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม วิเคราะห์ผ่านเอกสารลาว มี 4 ประเด็นคือ (1) เอกสารโบราณของลาวพยายามอธิบายจุดเชื่อมความสัมพันธ์ลาว-เวียดนามด้วยการเริ่มต้นเมื่อครั้งขุนบรมราชาธิราชส่งโอรสทั้งเจ็ดไปสร้างบ้านแปงเมือง หนึ่งในนั้นก็คือ โอรสองค์โตไปสร้างเมืองหลวงพระบาง ส่วนโอรสองค์ที่ 3 ไปสร้างเมืองแกว (เวียดนาม) คำอธิบายนี้ปรากฏในงานประเพณีพงศาวดารล้านช้าง และพงศาวดารเมืองหลวงพระบาง ส่วนนิทานขุนบรมราชาธิราชฉบับดั้งเดิมที่แต่งในสมัยพระเจ้าวิสุทธาราชในต้นศตวรรษที่ 16 ไม่ปรากฏเป็นเช่นนั้น (2) การแบ่งเขตแดนระหว่างลาว-เวียดนาม พบว่าเริ่มตั้งแต่สมัยเจ้าฟ้างุ้มกับกษัตริย์เวียดนาม และส่งอิทธิพลต่อการแบ่งเขตแดนในยุคต่อมา (3) ทางด้านการสงครามครั้งใหญ่ที่เวียดนามยกทัพมาตีลาว เมืองพวน เชียงขวาง หลวงพระบางแตก พบในสมัยพระเจ้าไชยจักรพรรดิแผ่นดินแก้ว ทำให้กษัตริย์ล้านช้างลี้ภัยสงครามมาอาศัยที่เชียงคาน ผลของสงครามเกิดความเสียหายเป็นจำนวนมากแก่ทั้งสองฝ่าย และท้ายที่สุดก็สามารถขับไล่เวียดนามออกไปได้สำเร็จปรากฏในเอกสารลาว (4) กษัตริย์ล้านช้างลี้ภัยทางการเมืองหนีไปพึ่งเวียดนามและ

ขอความช่วยเหลือจากเวียดนามทั้งช่วงก่อนและหลังตกเป็นเมืองขึ้นของสยาม ส่วนความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม โดยศึกษาเอกสารเวียดนามโบราณที่ด่านกู่เห็บ (Tu Liệu Quy-Hợp) พบว่า (1) เวียดนามได้ให้ความสำคัญในการตรวจตราชายแดนลาว-เวียดนาม (โดยเฉพาะลาวตอนกลาง) ผ่านด่านกู่เห็บ (2) การติดต่อค้าขายระหว่างเวียดนามกับลาวมีน้อยมาก เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ที่เป็นภูเขาสูงการคมนาคมไม่สะดวกหากมีการค้าก็เป็นเพราะฝ่ายปกครองของเวียดนามต้องการซื้อช้างจากลาว (3) ความสัมพันธ์ทางการทูต การส่งบรรณาการของหัวเมืองลาว (ภาคกลาง) เวียดนามโดยเฉพาะจากเมืองนครพนมส่งให้แก่เวียดนาม เครื่องบรรณาการหลักคือ ช้าง

ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ลาว-เวียดนาม (ช่วง ค.ศ. 1353-1893) คือ ปัจจัยพื้นฐานทางด้านภูมิศาสตร์เป็นป้อมปราการทางธรรมชาติที่ช่วยให้ลาวรอดพ้นจากการตกเป็นเมืองขึ้นเวียดนาม ปัจจัยภายใน การแตกแยกและการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองในลาว ทำให้อีกฝ่ายต้องหลบหนีไปพึ่งพิงเวียดนาม พบทั้งการส่งทูตไปขอความช่วยเหลือ หรือบางครั้งก็ไปลี้ภัยทางการเมืองเพื่อรอโอกาสกลับมารื้อฟื้นอำนาจ ปัจจัยภายนอก ลาวเป็นหัวเมืองเล็กๆ ที่ล้อมรอบด้วยอาณาจักรใหญ่ อิทธิพลทางการเมืองจากภายนอกมีผลต่อความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม ด้วยการที่ลาวส่งบรรณาการให้กับเวียดนามแม้ในช่วงยุคหลังตกเป็นเมืองขึ้นของไทยแล้วก็ตาม

ช่วงที่ 2 ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม ค.ศ.1893-1975 ช่วงนี้เป็นความสัมพันธ์ชั้นพิเศษอันมีปัจจัยพื้นฐานร่วมกันจากการตกเป็นอาณานิคมฝรั่งเศส โดยมีพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน เป็นแกนหลักสำคัญในการตั้งสาขาในลาว ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนามไม่เพียงเกี่ยวกับกบฏนิตพรรคที่แยกมาจากการพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนเท่านั้น หากแต่พรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนยังส่งทหารอาสาสมัครเวียดนามมาร่วมต่อสู้กับฝรั่งเศสในลาวอีกด้วย จนถึงปี ค.ศ.1954 ลาว เวียดนามและกัมพูชาก็ได้เอกราชอย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ช่วง ค.ศ.1954-1975 ภายใต้บริบท

ยุคสงครามเย็น อเมริกาได้เข้ามามีบทบาทในประเทศอินโดจีนแทนที่ฝรั่งเศส ทำให้ฝ่ายปะเทดลาวกับเวียดนามเหนือได้ร่วมมือกันต่อสู้กับอเมริกา โดยฝ่ายเวียดนามเหนือได้ส่งทหารอาสาสมัคร ผู้เชี่ยวชาญ และความช่วยเหลือทางด้านต่างๆ ให้แก่ฝ่ายปะเทดลาว ส่วนฝ่ายเวียดนามเหนือใช้พื้นที่ลาวเพื่อผ่านเข้าไปในเวียดนามใต้ ผลสงครามอินโดจีน อเมริกาถอนตัวจากลาวและเวียดนาม ทำให้เวียดนามเหนือสามารถรวมชาติกับเวียดนามใต้ได้สำเร็จในปี ค.ศ.1975 ส่วนฝ่ายปะเทดลาวก็ยึดอำนาจในลาวสำเร็จในปีเดียวกันโดยได้รับความช่วยเหลืออย่างมากจากทหารอาสาสมัครเวียดนามในลาว

ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม ค.ศ.1893-1975 พบว่า (1) ปัจจัยพื้นฐานร่วมกันภายใต้ระบบการปกครองอินโดจีนฝรั่งเศส ปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์ และทางด้านประชากร โดยเฉพาะชาวเวียดนามอพยพที่มีมากในลาว (2) ปัจจัยภายนอก การเข้ามาของอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ในลาว และการแสวงหาความร่วมมือจากฝ่ายเวียดนาม (3) ปัจจัยภายในลาว ความขัดแย้งแตกแยกภายในและความขาดแคลนทุกด้านในลาวที่ทำให้ต้องพึ่งมหาอำนาจจากฝ่ายนอกรวมทั้งการเกิดปัญญาชนลาวแม้มีจำนวนน้อย ผนวกกับความรักชาติ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความร่วมมือทางการเมืองลาว-เวียดนามที่มีอุดมการณ์เดียวกัน ด้วยหลายๆ ปัจจัย จึงทำให้ฝ่ายปะเทดลาว โดยความช่วยเหลือจากฝ่ายทหารอาสาสมัครเวียดนามสามารถยึดอำนาจสำเร็จในปี ค.ศ.1975 และสถาปนาเป็นรัฐสังคมนิยมจนกระทั่งปัจจุบัน

Title of Research: Laos-Vietnam Political Relationships, AD 1353-1975

Name of Researcher: Assoc. Prof. Dr. Dararat Mettariganond

Year of completion: March 2019

Abstract:

The goal of this research was to study Laos-Vietnam political relationships between AD 1353, during the reign of Chao Fa Ngum when Lao people were unified, and 1975, when the kingship system ended and the socialist system began. The historical approach was used, drawing primarily on Lao documents.

The study found that Laos-Vietnam political relationships can be divided into the following two periods: 1) the conservative era (1353-1893), and 2) the years 1893-1975. The first period was analyzed through ancient Lao and Vietnamese documents and found the following four points.

(1) Lao documents were used to explain the links between Laos and Vietnam. As a starting point, Khun Borom Rachathirat sent all of his seven sons out. The eldest was sent out to construct Luang Phrabang. The third son was sent out to construct Kaeo town (Vietnam). This explanation appears in the Lan Chang and Muang Luang Phrabang chronicles. Regarding the original version of the Khun Borom Rachathirat story that was written during the time of Phra Chao Visunarat at the beginning of the 16th century, it did not appear to be as recorded.

(2) The Laos-Vietnam boundary was set at the time of Chao Fa Ngum and the King of Vietnam and it influenced boundary divisions in succeeding ages.

(3) During the time of Phrachao Chaiya Jakraphat Phaen Phaeo, Vietnam conquered Laos, Muang Phuan, Chiang Khoung, and Luang Phrabang. Consequently, the King of Lan Chang took asylum and lived in Chiang Khan. The war caused much damage to both sides and, eventually, Laos was able to drive out the Vietnamese. This information appeared in Lao documents.

(4) The King of Lan Chang took political asylum and fled to Vietnam for assistance. Before Lan Chang became a colony of Siam, he asked Vietnam for assistance.

Regarding political relationships, ancient Vietnamese documents at Tu Lieu Quy Hop checkpoint were studied. The findings are as follows: 1. Laos-Vietnam border inspection (particularly along the central Laos area) at Kui Hoeb checkpoint, was considered important by Vietnam. 2. Due to high mountainous conditions, communication was difficult and Vietnam-Laos commercial contacts were minimal. Trading occurred when the Vietnam administration wanted to buy elephants from Laos. 3. Diplomatic relationships consisted of sending tribute from Lao central provinces, Vientiane, particularly from Nakhon Phanom to Vietnam. The main form of tribute consisted of elephants.

Several factors affected Laos-Vietnam relationships (1353-1893). Geographical factors, particularly mountains served as natural fortresses and saved Laos from becoming a colony of Vietnam. Internal factors consisted of internal political conflict and competition within Laos, which caused the losing party to flee to Vietnam for reliance. Examples of dispatching ambassadors to request assistance

or, sometimes, to take political refuge to wait for opportunities to return to regain power, were found. External factors included the fact that Laos was surrounded by large kingdoms, which had an impact on Laos-Vietnam political relationships. Laos sent Vietnam tribute even after it had already become a colony of Thailand.

The second period, 1893-1975, constituted a special level of relationships. French colonialism formed common fundamental factor. The Indochina Communist Party played an important role in establishing a branch in Laos. Lao-Vietnam political relationships did not merely relate to the origin of the party that had separated itself from the Indochina Communist Party. Moreover, the Indochina Communist Party sent Vietnamese volunteer soldiers to join the fighting against France. Subsequently, in 1954, Laos, Vietnam and Cambodia formally became independent. However, in these countries, from 1954 to 1975, during the cold war, the United States, rather than France, played an important role. Consequently, the Pathet Lao and North Vietnam fought together against the United States. North Vietnam sent volunteer soldiers, experts and different types of assistance to the Pathet Lao. North Vietnam entered South Vietnam through Laos. As a consequence of the Indochina War, the United States withdrew from Laos and Vietnam. Consequently, in 1975, North Vietnam was able to successfully merge with South Vietnam. With much assistance of Vietnamese volunteer soldiers in Laos, in the same year, the Pathet Lao party successfully seized power in Laos.

Factors that influenced Lao-Vietnam relationships during the period 1893-1975 were as follows: 1. The joint fundamental factors of being under the Indochina-France administrative system; geographical and population factors, such as the large number of migrant Vietnamese in Laos. 2. External factors included the entry of communist ideology into Laos, and seeking cooperation with Vietnam. 3. Internal factors in Laos included internal conflicts as well as shortage of many things. Laos, therefore, had to rely on external superpowers. Moreover, intellectuals, though small in number, emerged together jointly with patriotism, resulting in political cooperation between Laos and Vietnam, which shared the same ideology. With various factors, the Pathet Lao, with the assistance of Vietnamese volunteer soldiers, in 1975 successfully seized power and established Laos as a socialist state.

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
คำนำผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง	ก
คำนำผู้วิจัย	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฅ
สารบัญแผนที่	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามหลักของการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.8 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
1.9 วิธีการศึกษา	11
1.10 การนำเสนอ	14
บทที่ 2 สภาพทางภูมิศาสตร์และการเมืองลาว	17
2.1 สภาพภูมิศาสตร์ลาวที่มีผลต่อพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และการดำเนินนโยบายภายในและการต่างประเทศของลาว	18
2.2 ประชาชนลาว	34
2.3 การเมือง-การปกครองของสปป.ลาว	41
สรุป	45

สารบัญ (ต่อ)

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 3 ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนามในยุคจารีต	47
(ช่วง ค.ศ.1353-1893): วิเคราะห์ผ่านเอกสารลาวและเวียดนาม	
3.1 บริบททางการเมืองลาว-เวียดนามในสมัยจารีต	48
(ค.ศ.1353-1893)	
3.2 ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนามในยุคจารีต	56
(ช่วง ค.ศ.1353-1893): วิเคราะห์ผ่านเอกสารลาว	
3.2.1 กำเนิดความสัมพันธ์ลาว-เวียดนาม	59
3.2.2 การแบ่งเขตแดนล้านช้าง-เวียดนาม	63
3.2.3 การสงครามเวียดนามยกกองทัพโจมตีล้านช้าง	72
3.2.4 กษัตริย์ล้านช้างหนีไปเวียดนามและขอความช่วยเหลือจากเวียดนาม	83
3.3 ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนามในยุคจารีต	87
(ช่วง ค.ศ.1353-1893): วิเคราะห์ผ่านเอกสารโบราณของเวียดนาม (เอกสารกุ่มเหิบ Tư Liệu Quy-Hợp)	
3.3.1 การวางรากฐานของศูนย์อำนาจกลางของรัฐเวียดนาม: การควบคุมพื้นที่และผู้คนภายในบริเวณชายแดนเวียดนาม-ลาว	89
3.3.2 ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม: วิเคราะห์ผ่านเอกสารกุ่มเหิบเกี่ยวกับแคว้นลาว (ตอนกลาง)	96
3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนามในยุคจารีต (ค.ศ.1353-1893)	107
3.4.1 ปัจจัยพื้นฐานทางด้านภูมิศาสตร์ เส้นทางโบราณและประชากร	107

สารบัญ (ต่อ)

เนื้อหา	หน้า
3.4.2 ปัจจัยภายในลาว	109
3.4.3 ปัจจัยภายนอก	110
สรุป	112
บทที่ 4 ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนามในยุคสมัยใหม่ ค.ศ.1893-1975	115
4.1 ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม ค.ศ.1893-1954: กำเนิดพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนและการปฏิวัติในลาว	116
4.1.1 บริบททางการเมืองลาว-เวียดนามในช่วง ค.ศ.1893-1954: ภายใต้อาณานิคมฝรั่งเศส	116
4.1.2 การก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน ค.ศ.1930 และขบวนการปฏิวัติลาว	119
4.1.3 การเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนและ ขบวนการปฏิวัติลาว ค.ศ.1930-1954	123
4.1.4 ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม: มองผ่านทหารอาสาสมัครเวียดนามในลาว	129
4.2 ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม ช่วง ค.ศ.1954-1975	142
4.2.1 บริบททางการเมืองลาว-เวียดนาม ค.ศ.1954-1975	142
4.2.2 ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม ค.ศ.1954-1975: มองผ่านทหารอาสาสมัคร เวียดนามในลาว	150

สารบัญ (ต่อ)

เนื้อหา	หน้า
4.2.3 ความสัมพันธ์ทางการทูต ผู้เชี่ยวชาญ และ ความช่วยเหลือทางด้านต่างๆ ที่เวียดนามมีต่อลาว	156
4.2.4 มุมมองของลาวที่มีต่อทหารอาสาสมัครเวียดนามและ ความช่วยเหลือทางด้านต่างๆ ที่เวียดนามมีต่อลาว	162
4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม ช่วง ค.ศ.1893-1975	170
สรุป	183
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	187
5.1 สรุปผลการวิจัย	188
5.1.1 ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนามในยุคจารีต (ช่วง ค.ศ.1353-1893): วิเคราะห์ผ่านเอกสารลาว และเวียดนามโบราณ	188
5.1.2 ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-เวียดนาม ในยุคสมัยใหม่ ค.ศ.1893-1975	191
5.2 ข้อเสนอแนะ	194
บรรณานุกรม	195
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ตัวอย่างเนื้อหาบางส่วนของเอกสารพรรคและรัฐ (เล่มที่ 1) 1930-1945	213
ภาคผนวก ข ผังทหารเวียดนามเกือบ 6,000 ศพขุดไป จากสะพานนะเขต	220
ประวัติผู้วิจัย	225

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แสดงด้านชายแดนเวียดนามและลาวบนเส้นทางบก	21
2.2	เปรียบเทียบขนาดพื้นที่ลาวกับประเทศเพื่อนบ้าน	24
2.3	แสดงจำนวนประชากรในลาว ค.ศ.1921-2005	34
2.4	เปรียบเทียบจำนวนประชากรลาวกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี ค.ศ.2018	35
3.1	แสดงตัวอย่างการส่งเครื่องบรรณาการลาวไปยังเวียดนาม	103
4.1	ตารางแสดงจำนวนระเบิดของสหรัฐอเมริกาที่ทิ้งลง ในสนามรบลาวและอินโดจีน ค.ศ.1965-1973	149
4.2	แสดงถึงกองทัพประชาชนเวียดนามที่เคลื่อนไหวนำสู้รบ ในสนามรบลาวสมัยต่อต้านกับอเมริกา (ค.ศ.1962-1975)	151

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.1 แสดงตัวอย่างธนบัตรของฝ่ายปะเทดลาว	145
4.2 แสดงตัวอย่างธนบัตรของฝ่ายพระราชอาณาจักรลาว	146

สารบัญแนก

แผนที่	หน้า
2.1 แผนที่แสดงที่ตั้งของประเทศลาว ที่ถูกล้อมรอบด้วย ประเทศเพื่อนบ้าน ไม่มีทางออกทางทะเล	18
2.2 แผนที่แสดงสภาพภูมิศาสตร์ประเทศลาว กัมพูชา และเวียดนาม	20
2.3 แผนที่แสดงด้านต่างๆ ในลาวที่เชื่อมต่อกับเวียดนาม	23
2.4 แสดงเส้นทางการเชื่อมต่อระหว่างไทย-ลาว-เวียดนาม	32
2.5 แสดงการปกครองของสปป.ลาว	40
3.1 แผนที่แสดงที่ตั้งเมืองหลวงของลาว หลวงพระบาง (ภาคเหนือ) และเมืองเวียงจันทน์ (ภาคกลาง)	48
3.2 แสดงสภาพภูมิศาสตร์แขวงหลวงพระบาง	50
3.3 แผนที่แสดงการแตกแยกภายในของเวียดนามในยุคจารีต ระหว่างภาคเหนือกับภาคใต้ ๆ	55
3.4 แสดงการติดต่อระหว่างหัวเมืองลาวกับเมืองในเวียดนาม	91
3.5 แสดงสภาพภูมิศาสตร์แขวงคำม่วนเป็นหนึ่งในเส้นทางสมัย โบราณที่ลาว-เวียดนามใช้ติดต่อกัน	101
4.1 แผนที่แสดงถึงเขตปลดปล่อย 2 แขวงคือพงสาลีและซำเหนือ มีพื้นที่ติดต่อเวียดนามและจีน	141